

MÜLKIYE'DE YENİ BİR ENSTİTÜ : İNSAN HAKLARI MERKEZİ

Doç. Dr. Cem EROĞUL

I. MÜLKIYE'de İnsan Hakları Eğitimi ve MERKEZ'in Kuruluşu :

Mülkiye'de insan hakları düşüncesine ve eğitimine karşı ilginin kökleri çok derinlere uzanmaktadır. Gerçekten de, ilk Anayasa Hukuku dersi, I. Meşrutiyet'in ilânını izleyen yılda, yani 1877'de okutulmaya başlanmıştır. Bilindiği gibi, özellikle XIX. yüzyılda, anayasacılık hareketi özgürlükler için savaşımın önde gelen araçlarından biri olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu, bu genel kuralın dışında kalmamıştır. Kanun-u Esası'yi ilân etmek de, savunmak da, okutmak da, özgürlükçü eylemler olmuştur.

1879'de anayasanın II. Abdülhamit tarafından rafa kaldırılması, Mülkiye'deki Anayasa Hukuku dersinin de programdan çıkarılmasına neden oluyor. Gerçi 1891'de bu dersin adını programda yeniden görüyoruz ama, artık özgürlükçü düşüncenin bir parçası olarak değil, gelenekçi din eğitimi içinde boğulmuş, düzen savunucusu bir öğretimin ögesi olmuş bir durumda. Anayasa Hukuku dersinin gerçek başlangıcı, II. Meşrutiyet. Hürriyet'in ilânını izleyen yılda, yani 1909'da, Mülkiye'de artık hiç vazgeçilmeyecek bir ders olarak Anayasa Hukuku okutulmaya başlanıyor.

Anayasa Hukuku öğretimi ile özgürlükçü hareket arasındaki bu bağ, özellikle II. Dünya Savaşı'ndan sonra yeniden belirgin duruma gelmiştir. Anayasa Hukuku dersi içinde, özgürlükler konusuna daha da büyük bir önem verilmeye başlanmıştır. Nihayet, Demokrat Parti iktidarının sertleşmeye doğru dönüm yılı sayılabilecek 1955'te, yeni bir yönetmelik yapılmış ve "Amme Hürriyetleri" adı altında, ayrı bir ders konmuştur. 1956-57 yılında bu dersin hem lisans, hem de doktora düzeylerinde okutulmaya başlandığını görüyoruz. Yine o

yıllarda, Mülkiye'de her yıl yapılan lisans seminerlerinden birinin mutlaka insan haklarına ayrılması geleneği yerleşmeye başlıyor. (1)

1975 yılından itibaren, Mülkiye'de insan hakları eğitimi yepyeni bir aşama kaydediyor. 1967-77 programında, "İnsan Haklarının Uluslararası Korunması" diye bir doktora dersinin, 1977-78 programında ise "Uluslararası Alanda İnsan Hakları" diye bir lisans dersinin okutulmaya başlandığını görüyoruz. Yani artık konunun uluslararası boyutlarının, ayrı bir dersi gerektirecek önemde olduğu anlaşılıyor. (2)

İşte bu yeni bilinç aşamasının bir sonucu olmaktadır ki, 1977 yılında, Mülkiye'de insan haklarına karşı duyulan bu geleneksel ilgiyi, uluslararası katkılarla kurumlaştırma düşüncesi yeşeriyor. Bu yönde Unesco'ya sunulan bir tasarı büyük ilgi görüyor. 1978 yılı içinde, Unesco ile işbirliği daha da hız kazanıyor. Fakülte üyelerinden Asis. Can Hamamcı, Temmuz'da, birbuçuk aylığına; Doç. Dr. Cem Eroğul da, Eylül'de, bir aylığına Unesco İnsan Hakları ve Barış Bölümü'nde çalışmalar yapmak üzere Fransa'ya gidiyorlar. Ayrıca, Cem Eroğul, Unesco'nun çağrılısı olarak, 12-17 Eylül 1978 günlerinde Viyana'da toplanan İnsan Hakları Eğitimi Uluslararası Kongresi'ne katılıyor.

Mülkiye'de bu tür kurumlaştırma çalışmaları için hazır bir kalıp vardır: enstitüler. Gerçekten de, bu enstitülerden dördü (İdari İlimler, Maliye, İskân ve Şehircilik, Dış Münasebetler) 1952'den beri, biri de (İşletme ve Muhasebe) 1958'den beri faaliyet göstermektedir. Yine bu örnekten esinlenerek ki, 1978'de, "Gelişme ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi", bir enstitü olarak kurulmuştur. Dolayısıyla, Ağustos 1978'de Dekan Prof. Dr. Cevat Geray tarafından, insan hakları alanındaki kurumlaştırma çabasını geliştirmekle görevlen-

(1) Böylece, diktatörlüğe doğru giden bir ortamda, kamu özgürlükleri öğretimi, özgürlükler için yürütülen genel çabanın bir aracı durumuna geliyor. Nitekim, 1960'ın özgürlük savaşımında Mülkiye'yi ön sıralarda görüyoruz. Aynı durum, daha sonra da geçerliğini koruyor. 12 Mart 1971 müdahalesinden sonra, anayasayı savunmaya çalışan Mülkiye Anayasa Hukuku öğretim üyelerinin tümü (Prof. Bahri Savcı, Prof. Dr. Muammer Aksoy ve Prof. Dr. Mümtaz Soysal), kendilerini hapiste buluyorlar.

(2) Mülkiye'de insan haklarının uluslararası boyutlarına bu ilgi, öğretim düzeyiyle sınırlı kalmamış, bu alandaki çalışmalar ülke dışındaki faaliyetlere eylemli bir katılmayı da içermiştir. Örneğin, şu anda Mülkiye'nin iki öğretim üyesi, Prof. Dr. Feyyaz Gölcüklü ile Prof. Dr. Bülent Daver, Avrupa Konseyi çerçevesinde yer alan insan hakları organlarında görev yapmaktadırlar. Prof. Gölcüklü, Avrupa İnsan Hakları Divanı yargıcısıdır; Prof. Daver de, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu üyesidir.

dirilen komisyon, (3) kurulması düşünülen İnsan Hakları Merkezi'ni yeni bir enstitü olarak tasarlamakta hiç bir güçlük çekmedi. Artık bütün çabalar, kuruluş işlemlerini İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'nin ilânının otuzuncu yıldönümü olan 10 Aralık 1978'e dek tamamlamaya yönelmişti. Ne var ki, bir haftalık bir gecikme önlenemedi ve Mülkiye'nin yedinci enstitüsü olan İnsan Hakları Merkezi'nin kuruluş yönetmeliği, 18 Aralık 1978 günlü *Resmî Gazete*'de yayımlandı. (4)

Yönetmeliğin geçici maddesinin koyduğu onbeş günlük üst sınır aşılmadan, Merkez'in kuruluş genel kurulu 25 Aralık 1978 günü, Mülkiye'nin Fakülte Kurulu odasında toplantıya çağırılmıştı. Ne yazık ki, genel kurul, Kahramanmaraş katliamına rastladı. Bu yüzden, çağrılıların birçoğu toplantıya katılamadı. Adalet Bakanı, bir çelenk, Dışişleri, Milli Eğitim Bakanları ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarı birer mesaj gönderdiler. (5) Açılış konuşmasını Dekan Prof. Dr. Cevat Geray yaptı ve çalışmalarını insan haklarına adayın bir enstitünün böyle bir ortamda doğmuş olmasının anlamını vurguladı. Açılış töreninden sonra, genel kurulun geri kalan bölümü 29 Aralık gününe bırakıldı.

Ancak bu arada, Kahramanmaraş olaylarına tepki olarak tüm Ankara Üniversitesi'nin kapatılmış olması, toplantının tekrar ertelenmesine neden oldu. Nihayet, genel kurul 5 Ocak 1979'da toplandı ve yönetmeliğin öngördüğü seçimleri yaptı. Yapılan iki ayrı se-

(3) Dekanın yürütücülüğünde olan bu komisyon, şu üyelerden oluşuyordu: Doç. Dr. Rona Aybay, Doç. Dr. Cem Eroğul, Dr. Fazıl Sağlam, Asis. Can Hamamcı, Asis. Ömer Madra, Asis. Yavuz Sabuncu.

(4) Yönetmeliğin metnini bu yazının sonunda bulabilirsiniz.

(5) Mesajların içeriği şöyleydi: Dışişleri Bakanı Prof. Dr. Gündüz Ökçün: "SBF İnsan Hakları Merkezi'nin açılış töreninde ve Genel Kurul toplantısında bulunamadığım için üzgünüm. Çalışmalarınızla yakından ilgileneceğimi ve Merkezinizle Bakanlığım arasında işbirliğini gerçekleştirmek üzere çaba göstereceğimi bildirir, başarılar dileğiyle, saygılar sunarım."; Milli Eğitim Bakanı Sayın Necdet Uğur: "İnsan Hakları Merkezi kuruluş genel kuruluna katılamayacağım için üzgünüm. Çağrınıza teşekkür eder, içten başarılar dileğiyle, saygılar sunarım."; DPT Müsteşarı Doç. Dr. Bilsay Kuruç: "Ekonomik ve toplumsal hak ve özgürlükler için verilen uğraş yüzyıllardır yoğunlaşarak sürdüğü halde, insan hakları dünyada yeterince kökleşmiş değildir. Çağımızda, kişinin özgürlüğü ve toplumun özgürlük içinde gelişmesi, ekonomik yapıdan soyutlanamamaktadır. İnsan haklarının kurumlaşmasına büyük katkı olacağına inandığım SBF İnsan Hakları Merkezi'nin genel kurulu nedeniyle nazik çağrınıza teşekkür ederim. Merkez'in Türkiye'de ve dünyada, insan hak ve özgürlüklerinin sağlanması ve Türk halkının ekonomik bakımdan güçlenmesi yolundaki çabalarında başarılar diler, saygılar sunarım."

çimde, Yönetim Kurulu'na, şu asıl ve yedek üyeler seçildi. Asıllar : Prof. Dr. Mümtaz Soysal (27 oy), Asis. Ömer Madra (27 oy), Prof. Bahri Savcı (24 oy) Doç. Dr. Rona Aybay (23 oy), Doç. Dr. Cem Eroğul (23 oy), Asis. Can Hamamcı (23 oy), Dr. Ömür Sezgin (14 oy). Yedekler : Dr. Fazıl Sağlam (24 oy), Asis. Yavuz Sabuncu (20 oy), Doç. Dr. Yüksel Ersoy (16 oy). Daha sonra, kendi arasında toplanan Yönetim Kurulu, Merkez başkanlığına Prof. Bahri Savcı'yı, başkan yardımcılığına Prof. Dr. Mümtaz Soysal'ı, yazmanlığa Doç. Dr. Rona Aybay'ı, saymanlığa da Asis. Can Hamamcı'yı seçti. Böylece, İnsan Hakları Merkezi'nin kuruluşu tamamlanmış oldu.

II. 1979 İstanbul İnsan Hakları Uluslararası Toplantısı :

Merkez, daha kuruluşunu tamamlamadan, insan hakları eğitiminin Mülkiye'de kazandığı uluslararası boyuta koşut olarak, Unesco ile yürütülen temasların da bir sonucu olarak, ilk önemli faaliyetini, insan hakları konusunda bir uluslararası toplantı düzenleme biçiminde tasarlamıştı. Bu tasarı, daha başlangıçta, Dışişleri Bakanı Prof. Dr. Gündüz Ökçün'ün de tam desteğini sağladı. Merkez adına gerekli temasları ve ilk hazırlıkları, Eylül - Ekim 1978'de bu amaçla Paris'e gönderilen Doç. Dr. Cem Eroğul yaptı. Bu ilk çabalar sonucunda, Ekim 1978'de, tasarının ana çizgileri belirlendi. Buna göre, toplantıya Türkiye'nin yakın komşusu olan sekiz ülkeden (Bulgaristan, Irak, İran, Romanya, Sovyetler Birliği, Suriye, Yugoslavya ve Yunanistan'dan) ikişer bilim adamı çağrılacaktı. (6) Toplantıya ülkelelerini temsilen değil de, kendi adlarına katılacak olan bu insan hakları uzmanlarının yol giderleri Unesco'nun, Türkiye'deki giderleri de Dışişleri Bakanlığının yardımıyla karşılanacaktı. Toplantıya uzman gönderen her ülke için bir bildiri hazırlanacaktı. Bu bildiride şu dört konuya değinilecekti : 1) Söz konusu ülkenin, insan haklarıyla ilgili uluslararası antlaşmalara katılma durumu; 2) O ülke üniversitelerinde, insan hakları eğitiminin durumu; 3) İlgili ülke açısından baktığında, bölge için en fazla önem taşıyan insan haklarının hangileri olduğu; 4) Bölge üniversiteleri arasında, insan hakları alanında işbirliği yapılabilmesi için ilgili ülkenin ne gibi yollar önerebileceği.

Ekim 1978'de tasarı böylece kesinleştirildikten sonra, bunun gerçekleştirilmesi için çok yönlü ve olağanüstü yoğunlukta çabalara girişilmiştir. Tasarının sahibi olarak en fazla çaba göstermesi doğal olan İnsan Hakları Merkezi'nin yanı sıra, Unesco İnsan Hakları ve

(6) Kıbrıs, siyasal çekişmelere neden olmamak için dışarıda bırakılacaktı.

Barış Bölümü, Dışişleri Bakanlığı, Unesco nezdinde Daimi Türk Temsilciliği, Ziraat Bankası, Adalet Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, Milli Eğitim Bakanlığı, Ajans-Türk Matbaası, değişik ölçülerde de olsa, bu tasarının en iyi biçimde gerçekleştirilmesine katkıda bulundular.

1979 İstanbul İnsan Hakları Uluslararası Toplantısı, 28-30 Mart 1979 günleri arasında Büyük Tarabya Otelinde yapıldı. Tasarıya göre tek eksiklik, hükümetlerinden gerekli izni alamamış olan iki İranlı bilimadamının İstanbul'a gelememesi oldu. Ama bu üzücü istisna dışında, toplantı, hazırlayıcılarının umutlarını çok aşan bir başarı düzeyinde gerçekleşti. Unesco'dan ve yabancı ülkelerden gelenlere ek olarak, toplantıya, Mülkiye'den yirmi, (7) İstanbul Hukuk Fakültesi'nden onaltı, Boğaziçi Üniversitesi'nden beş, başka akademik kuruluşlardan da beş kişi olmak üzere, toplam onbeş yabancı ile kırkaltı Türk bilimadamı katıldı. Bunlara, Barış Derneği, İstanbul Barosu gibi kuruluşların temsilcileri ve çeşitli bakanlık mensupları eklenirse, toplantıya aşağı yukarı seksen kişinin katıldığı görülür. Oldukça kalabalık olan bu grup, çalışmalarını üç tam gün boyunca yoğun bir biçimde sürdürmüştür. Görüşmeler Türkçe, İngilizce ve Fransızca olmak üzere üç dilden yürütülmüş ve bir dilden öteki ikisine anında çeviri sağlanmıştır.

Toplantıyı İnsan Hakları Merkezi Başkanı Prof. Dr. Bahri Savcı açmış, hoşgeldiniz konuşmasını Mülkiye adına Dekan Prof. Dr. Cevat Geray yapmış, daha sonra Dışişleri Bakanı Prof. Dr. Gündüz Ökçün, barış ve insan hakları kavramlarının ayrılmazlığını vurgulayan bir konuşma yapmıştır. Divan başkanlığına Prof. Dr. İlhan Unat'ın seçilmesinden sonra, İstanbul Barosu adına bir bildiri sunulmuş, sabah oturumunun son konuşmasını ise, Unesco İnsan Hakları ve Barış Bölümü Müdürü Dr. Karel Vasak yapmış ve bu konuşmasında, Unesco'nun insan hakları eğitimi alanındaki çalışmalarını anlatmıştır. (8) Açılışı izleyen oturumlarda, alfabe sırasına göre her ülke için

(7) Mülkiye'den katılanlar şunlardır: Prof. Dr. Cevat Geray (Dekan), Prof. Bahri Savcı (Merkez Başkanı), Prof. Dr. Mümtaz Soysal (Merkez Başkan Yardımcısı), Prof. Dr. İlhan Unat (Toplantı Divan Başkanı), Prof. Dr. Vahdet Aydın, Prof. Dr. Metin Kıratlı, Doç. Dr. Rona Aybay, Doç. Dr. Cem Eroğul, Doç. Dr. Yüksel Ersoy, Dr. Mevlüt Bozdemir, Dr. Haluk Gerger, Dr. Ümit Hassan, Dr. Ersin Onulduran, Dr. Fazıl Sağlam, Dr. Ömür Sezgin, Asis. Serap Can, Asis. Can Hamamcı, Asis. Ömer Madra, Asis. Işıl Özkan, Asis. Yavuz Sabuncu.

(8) Ayrıca, bu konuşmasında, Dr. Karel Vasak, Unesco'nun bu yıl ilk kez verdiği İnsan Hakları Eğitimi Ödülü'nün, Prof. Dr. Mümtaz Soysal'a verildiğini açıklamıştır.

bir bildiri sunulmuş, her bildiriden sonra da tartışma açılmıştır. Türk bildirisini, İnsan Hakları Merkezi adına Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Mümtaz Soysal sunmuştur. Toplantının üçüncü günün öğleden sonrasında yapılan son oturumu, Dr. Karel Vasak'ın yönlendirdiği bir genel tartışmaya ayrılmıştır. Daha sonra, Dr. Karel Vasak, Prof. Bahri Savcı ve Prof. Dr. İlhan Unat tarafından, kapanış konuşmaları yapılmıştır.

III. MERKEZ'in Geleceği :

Mülkiye'nin yedinci enstitüsünün daha ilk faaliyetinde gösterdiği bu büyük başarı, gelecek için iyimser olmamıza olanak veriyor. Ancak, bunun koşulu, rehavete kapılmadan disiplinli çalışmayı sürdürmek. Başarının süregenleşmesi için, bu düzenli çalışma tarzının kökleşmiş bir gelenek haline gelmesi zorunlu. Bunun bilincinde olan Merkez yöneticileri, daha başlangıçtan itibaren, bazı biçimsel alışkanlıklar edinmeye çaba göstermişlerdir. Örneğin, seçildiği gündün beri Merkez'in Yönetim Kurulu mutlaka her hafta Perşembe günü saat 13.00'te yedek üyelerin de katılımıyla toplanmaya ve çalışmalarını önceden belirlenmiş düzenli bir gündem içinde sürdürmeye özen göstermiştir.

Şimdi Merkez'in önündeki en önemli görev, İstanbul toplantısının konuşmalarını, bildirilerini ve tartışma tutanaklarını yayınlamaktır. Bu yayın İngilizce ve Fransızca olmak üzere iki yabancı dilde gerçekleştirilebilirse, Merkez'in uluslararası boyutu giderek kanıtlanmış olur. Bu boyutun sürekli bir nitelik kazanması ise, uygulamada, Mülkiye'deki Merkez'in gerçek bir bölge merkezi işlevi görebilmesine bağlıdır. Bunun için ilk adım, insan haklarına bilimsel bir yaklaşım çerçevesinde, bölgeyi ilgilendiren belgelerin, adreslerin ve haberlerin düzenli bir biçimde toplanması ve yine bölge ülkelere dağıtılmasıdır.

Ancak Merkez, Türkiye'nin bir kuruluşudur ve öncelikle, içinde yaşadığı topluma hizmet etmek zorundadır. Uluslararası açılımın en çok Türkiye'ye yarar getireceği kuşkusuzdur. Ama, doğrudan doğruya içinde yaşadığımız topluma yönelik çalışmalara girişmek de kaçınılmaz bir görevdir. Bu alanda yapılabilecek işler, sayılamayacak kadar çoktur. Yalnızca bir fikir verebilmek için, aşağıda, önem sırası gözetilmeden, ilk akla gelen bazı işler sıralanmıştır :

1. İnsan haklarının üniversite düzeyinde öğretimi için yeni el kitapları hazırlanmasına katkıda bulunmak;

2. İlk ve orta öğretimde kullanılan ders kitaplarını insan hakları ve barış ülküsü açısından gözden geçirmek ve önerilerde bulunmak;

3. Bazı meslek üyelerine (özellikle, doktora, yargıçlara, avukatlara, polisler, subaylara, hapisane yöneticilerine, öğretmenlere, vb.) yönelik, özel insan hakları eğitim programları düzenlemek;

4. İnsan haklarıyla ilgili uluslararası belgeleri tanıtmak;

5. Türkiye'nin henüz imzalamadığı veya onaylamadığı, insan haklarıyla ilgili uluslararası antlaşmalara ülkemizin katılması için çalışmalar yapmak;

6. Türk mevzuatını sistematik olarak tarayarak, insan haklarıyla bağdaşmayan düzenlemelerin kaldırılması için uğraşmak;

7. Özel ilgi gerektiren bazı insan kümeleri (örneğin, kadınlar, çocuklar, yaşlılar, sakatlar, tutuklular, azınlıklar, göçmenler, okuma yazma bilmeyenler, vb.) hakkında ayrıntılı araştırmalar yapmak ve haklarının sağlanması için çaba harcamak;

8. Uluslararası barış ve işbirliği ülküsünü toplum içinde yaygınlaştırmak, yabancı düşmanlığı ile savaşmak;

9. İşkence, ırkçılık, soykırım gibi insanlığa karşı büyük suçları daha ilk belirtilerinde izlemek ve toplumu bunlara karşı uyanık tutmak;

10. İnsan yaşamına saygıyı ve felsefi, dini, vb. farklı düşüncelere karşı hoşgörüyü yaymak için basın ve yayın araçlarından yararlanmak;

11. Sağlıklı bir çevrede yaşama hakkı, kirlenmemiş bir doğal ve kentsel çevreden yararlanma hakkı gibi, yeni insan haklarını tanıtmak ve benimsetmeye çalışmak;

12. Hem kendi hakları için cesaretle savaşmadan, hem de başkalarının haklarına saygı göstermeden hak sahibi olunamayacağı bilincinin, küçük yaşlardan başlayarak tüm topluma aşılması için çaba harcamak; vs.

Görüldüğü gibi, Mülkiye'nin yedinci enstitüsünün önünde, alabileceğine geniş bir çalışma alanı uzanmaktadır. Başarılı olabilmek için, bu alanın içinde fazla dağılmamak, ne aceleciliğe, ne de rehavete kapılmadan, düzenli bir çalışma alışkanlığı edinmek zorunludur. Başarı, hepimizin katkısını gerekli kılmaktadır. Bu yönde harcanacak çabalar, Mülkiye'de yüz yılı aşkın bir süredir gelişen insan haklarına saygı geleneğini daha da güçlendirmiş olacaktır.

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İNSAN HAKLARI
MERKEZİ Yönetmeliği (Resmî Gazete, 18 Aralık 1978)

Madde 1 — Kuruluş :

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde, Üniversiteler Kanunu uyarınca tüzel kişiliği bulunan "SBF İnsan Hakları Merkezi" adıyla bir Enstitü kurulmuştur.

Madde 2 — Amaç :

Merkez'in amacı, uluslar arasında barış, işbirliği ve eşitlik ilkelerinin gerçekleştirilmesinde insan hakları ülküsünün taşıdığı önemi göz önünde tutarak, insan haklarına saygının Türkiye'de ve bölge ülkelerinde yaygınlaştırılması ve ülkemizde insan haklarının eksiksiz bir tüzel güvenceye kavuşturulması için çalışmaktır.

Madde 3 — Çalışmalar :

Bu amaçla, Merkez;

a) Birleşmiş Milletler'in, ve başta UNESCO olmak üzere Uluslararası Çalışma Örgütü gibi bu örgüte bağlı kuruluşların, insan hakları alanındaki çalışmalarına katkıda bulunmaya çalışır;

b) Türkiye'de ve bölgede, amacına uygun bulduğu bilim kurumlarıyla ve başka kuruluşlarla işbirliği yapar;

c) Öğretim kurumlarının programlarında ve çeşitli çalışma alanlarındaki kuruluşların meslek kurallarında insan haklarına önem verilmesine çalışır;

ç) İnsan hakları konusunda, ulusal ve uluslararası düzeyde, bilimsel ve tanıtıcı toplantılar düzenler;

d) İnsan hakları konusunda araştırmalar ve yayınlar yapar, bu alandaki çalışma ve yayınları destekler;

e) İnsan haklarına saygının geliştirilmesi için çeşitli sanat ve kültür çevreleriyle işbirliği yapar.

Madde 4 — Üyelik, Üyelığın Düşmesi ve Üyelikten Çıkarma :

Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nin bütün öğretim üye ve yardımcıları, isterlerse Merkez'e üye olabilirler. Bunun için, üyelik isteklerini yazı ile belirtmeleri yeterlidir.

Merkez'in çalışma alanına giren konularda çalışan tüm öğretim üye ve yardımcıları ile bilgi, uzmanlık veya yayınlarıyla tanınmış olanlar, Yönetim Kurulu kararıyla üyeliğe kabul edilebilirler.

Üyelik bildirimlerini çağrılara karşın yenilemeyenlerin üyeliğinin düştüğüne Yönetim Kurulu karar verebilir.

İnsan hakları ülküsüne açıkça ters düşen bir davranışta bulunanlar üyelikten çıkarılır. Bunun için, Genel Kurul'un üye tamsayısının salt çoğunluğuyla karar vermesi zorunludur. Ancak, bu karara dek, Yönetim Kurulu ilgilinin üyelik haklarını askıya alabilir.

Madde 5 — Organlar :

Merkez'in organları şunlardır :

- a) Genel Kurul;
- b) Yönetim Kurulu;
- c) Başkan.

Madde 6 — Genel Kurul :

Genel Kurul, Merkez'in bütün üyelerinden oluşur.

Genel Kurul, her yıl Ekim ayı içinde, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'nde toplanır. Toplantı yetersayısı, üye tamsayısının salt çoğunluğudur. İlk toplantıda yetersayı sağlanamazsa, en geç bir hafta içinde çoğunluk aranmaksızın toplantı yapılır.

Genel Kurul'da kararlar, katılanların salt çoğunluğuyla alınır.

Genel Kurul, Yönetim Kurulu kararıyla veya üye tamsayısının üçte birinin yazılı isteğiyle olağanüstü toplantıya çağrılabilir. Olağanüstü toplantıda Genel Kurul olağan yetkilerinin tümüne sahiptir.

Madde 7 — Genel Kurul'un Görevleri :

Genel Kurul :

- a) Yönetim Kurulu'nu seçer;
- b) Yönetim Kurulu'nun çalışmalarını gözden geçirir, gelecekteki çalışmalar için yol gösterir;
- c) Merkez'in bütçesini onaylar;
- ç) Yönetim Kurulu'nca sunulacak diğer işler ve üyelerce yapılacak öneriler hakkında karar verir.

Madde 8 — Yönetim Kurulu :

Yönetim Kurulu, Genel Kurulca seçilen yedi asıl ve üç yedek üyeden oluşur. Olağan görev süresi üç yıldır. Boşalan asıl üyelikler, aldıkları oylara göre yedek üyelerce doldurulur. Üye sayısı Genel Kurul'da yapılacak ara seçimlerle tamamlanır. Ara seçimlerde seçilenler de Yönetim Kurulu'nun tümüyle yenilenirler. Eski üyeler yeniden seçilebilir.

Yönetim Kurulu toplantılarına katılmayan asıl üyeler yerine yedekler çağrılır. Toplantı yeter sayısı dört kişidir. Oyların eşit bölünmesi halinde, başkanın bulunduğu taraf ağır basar.

Madde 9 — Yönetim Kurulu'nun Görevleri :

Yönetim Kurulu, ilk toplantısında, kendi içinden bir Başkan, bir Başkan Yardımcısı, bir Yazman ve bir Sayman seçer.

Yönetim Kurulu :

- a) Merkez'in amacının gerçekleşmesi için, Yönetmelik'te belirtilen ve Genel Kurulca öngörülen çalışmalarını yapar;
- b) Yıllık çalışma raporunu ve bütçeyi Genel Kurul'un onayına sunar;
- c) Başkan'ın veya öteki üyelerinin sunacağı işleri karara bağlar.

Madde 10 — Başkan :

Başkan, Yönetim Kurulunca, kendi içinden seçilir. Görev süresi, Yönetim Kurulu'nun görev süresine bağlıdır.

İki dönem üstüste seçilen Başkan, aradan bir dönem geçmedikçe yeniden seçilemez.

Madde 11 — Başkan'ın Görevleri :

Başkan :

- a) Genel Kurul ve Yönetim Kurulu kararlarını uygular;
- b) Yönetmelikte belirtilen amaç ve çalışmaların gerçekleşmesi için gerekli temas ve hazırlıkları yapar ve yaptırır;
- c) Merkez'in temsil ve yönetimi ile ilgili öteki işleri yapar.

Başkan'ın yokluğunda, görevlerini Başkan Yardımcısı yerine getirir.

Madde 12 — Sekreterlik :

Merkez çalışmalarına yardımcı olmak, yazışma, kitaplık ve dokümantasyon işlerini yürütmek üzere Başkan'a bağlı bir sekreterlik kurulur. Burada görevlendirilecek elemanların nitelikleri ve görevlendirme yöntemleri Yönetim Kurulunca saptanır.

Madde 13 — Gelir Kaynakları :

Merkez'in gelir kaynakları :

- a) Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Bütçesinden sağlanacak ödenekler;
- b) Bakanlıklar, yerli ve yabancı resmi kuruluşlar, uluslararası örgütler, özel hukuk tüzel ve gerçek kişilerinin yapacakları her türlü yardım, bağış ve vasiyetler;
- c) Merkez çalışmalarından elde edilecek gelirlerdir.

Madde 14 — Ödemeler :

Sekreterlik giderleri Merkez Bütçesinden karşılanır.

Merkezce düzenlenecek araştırmalar, seminerler, konferanslar ile yayımlanacak telif, çeviri ve derleme niteliğindeki yapıtlar için, Yönetim Kurulu kararıyla ücret ödenebilir.

Merkez amaç ve çalışmalarının gerçekleşmesi için yapılacak yolculukların giderleri, Yönetim Kurul kararıyla, Merkez Bütçesinden karşılanabilir.

Madde 15 — Mali Yıl :

Merkez'in hesap yılı, bütçe yılıdır.

Geçici Madde — İlk Genel Kurul :

Bu Yönetmeliğin Resmi Gazete'de yayımını izleyen onbeş gün içinde, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dekanı Genel Kurul'u toplantıya çağırır. Toplantı çağırısı Fakülte'nin öğretim üye ve yardımcılarının tümüne gönderilir.

Madde 16 — Yürürlük :

Bu yönetmelik yayımı gününde yürürlüğe girer.